

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
BAŞKANLIĞI
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/2306
Toplantı Tarihi/Sayısı : 03.02.2025/55
Karar Numarası : 2025/22
Başvuran : İ.A.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın barındırıldığı Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan ailesinin ikamet ettiği Aydın iline yakın bir ceza infaz kurumuna nakledilme talebine ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran, 15/7/2016 tarihinden itibaren yaklaşık 8 yıldır ailesinin ikamet ettiği Aydın ilinden uzakta bulunan ceza infaz kurumlarında barındırıldığını, son olarak 27/1/2024 tarihinde zorunlu nedenlerle Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiğini, iki çocuğunun eğitimine devam ettiğini, annesi ve babasının yaşlı ve hasta olduğunu, mesafe uzaklığı ve maddi sebeplerle genellikle ailesinin açık ve kapalı görüş ziyaretlerine gelemediğini, bu nedenle hem kendisinin hem de ailesinin mağduriyet yaşadığını, Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledilmesinin ardından kızını üç defa, oğlunu iki defa görebildiğini, eşinin ise son olarak 12/8/2024 tarihinde görüş ziyareti geldiğini, eşi, oğlu ve kızı ile birlikte görüş ziyareti gerçekleştirmediğini, birden fazla kez isteğe bağlı nakil talebinde bulunmasına rağmen nakil taleplerinin kapasite doluluğu gerekçe gösterilerek reddedildiğini, son olarak nakil talebinin Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü tarafından 26/9/2024 tarihinde reddedildiğini, söz konusu karara karşı yaptığı itiraz başvurularının Kırşehir İnfaz Hakimliği'nin 8/10/2024 tarihli ve ... sayılı kararı ve Kırşehir Ağır Ceza Mahkemesinin 18/10/2024 tarihli ve ... D. İş sayılı kararı ile reddedildiğini, ulusal ve uluslararası mevzuat dikkate alınmadan isteğe bağlı nakil taleplerinin reddedilmesinin insan haklarına aykırı olduğunu, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü'nün 26/7/2024 tarihli yazısında nakil talebinde tercihte bulunduğu Burdur Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunun doluluk oranının %68 olduğunu belirtildiğini, kapasite doluluğu gerekçe gösterilerek nakil talebinin reddedilmesinin hatalı olduğunu, buna ek olarak barındırıldığı Kurumda herhangi bir disiplin cezası almadığını iddia ederek mağduriyetinin giderilmesi için ailesinin ikamet ettiği Aydın iline yakın bir ceza infaz kurumuna naklini talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Yargı yetkisi" başlıklı 9'uncu maddesi şöyledir:

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

“Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır.”

4. Anayasa'nın “Mahkemelerin bağımsızlığı” başlıklı 138'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“Hâkimler görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. (...)”

5. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun “Amaç ve kapsam” başlıklı 1'inci maddesi şöyledir:

“(1) Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir.”

6. 6701 sayılı Kanun'un “Kurumun görevleri” başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili bentleri şöyledir:

“(1) Kurumun görevleri şunlardır; ... f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ...i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ...”

7. 6701 sayılı Kanun'un “Başvurular” başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

“(...)”

(4) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.

(...)

(9) İşleme konulamayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.”

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in “Başvuru konusu teşkil etmeyecek işlem ve kararlar” başlıklı 40'inci maddesi şöyledir:

“(1) Yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemler, Hâkimler ve Savcılar Kurulu kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler başvurunun konusu olamaz.”

9. Mezkûr Yönetmelik'in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... yönlerinden incelenir.”

10. Mezkûr Yönetmelik'in “Gerekçeli kabul edilmezlik kararı” başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinin kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularla ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) *Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı, insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Başvuru, başvuranın hâlihazırda barındırıldığı Kırşehir Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan Aydın ilinde bulunan bir ceza infaz kurumuna nakledilme talebinin Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından reddedildiği iddiasıyla mağduriyetinin giderilmesi için naklinin yerine getirilmesi talebine ilişkindir.

14. 16/5/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hakimliği Kanunu’nun “İnfaz hâkimliklerinin görevleri” başlıklı 4’üncü maddesinin ikinci fıkrasında “2. Hükümlülerin cezalarının infazı, müşahadeye tâbi tutulmaları, açık cezaevlerine ayrılmaları, izin, sevk, nakil ve tahliyeleri; tutukluların sevk ve tahliyeleri gibi işlem veya faaliyetlere ilişkin şikâyetleri incelemek ve karara bağlamak.. (...)” infaz hâkimliklerinin görevleri arasında sayılmıştır.

15. 4675 sayılı Kanun’un “İnfaz hâkimliğine şikâyet ve usulü” başlıklı 5’inci maddesinde ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde hükümlü ve tutuklular hakkında yapılan işlemler veya bunlarla ilgili faaliyetlerin ya da Cumhuriyet savcısının ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin verdiği kararların kanun veya diğer mevzuat hükümlerine aykırı olduğu gerekçesiyle bu karar, işlem veya faaliyetlerin öğrenildiği tarihten itibaren on beş gün, herhalde yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde şikâyet yoluyla infaz hâkimliğine başvurulabileceği düzenlenmiştir. Aynı Kanun’un “İnfaz hâkimliğince şikâyet üzerine verilecek kararlar” başlıklı 6’ncı maddesinde ise infaz hâkiminin kararlarına karşı şikâyetçi veya ilgili Cumhuriyet savcısı tarafından, tebliğden itibaren iki hafta içinde infaz hâkimliğinin yargı çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine itiraz edilebileceği düzenlemesi yer almaktadır.

16. Başvuru dilekçesi ve eklerinin incelenmesinden, başvuranın nakil talebinin Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün 26/9/2024 tarihli yazısı ile reddedildiği, nakil talebinin reddedilmesi kararının iptal edilmesi talebiyle yaptığı itirazın Kırşehir İnfaz Hâkimliği’nin 8/10/2024 tarihli ve ... K. sayılı kararı ile reddedildiği, söz konusu karara ilişkin yaptığı itirazın ise Kırşehir Ağır Ceza Mahkemesinin 18/10/2024 tarihli ve ... D. İş sayılı kararı ile reddedildiği anlaşılmıştır.

17. Anayasa’nın 9’uncu ve 138’inci maddelerinde; yargı yetkisinin münhasıran mahkemelerin uhdesinde olduğu ve bu yetkinin kullanılmasıyla ilgili hiçbir organ, makam, merci veya kişinin mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı hükme bağlanmıştır.

18. 6701 sayılı Kanun’un 17’nci maddesinde, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar

Hakkında Yönetmelik'in 40'ncı maddesinde ise yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin Kurumun görev alanına girmediği hükme bağlanmıştır.

19. Başvuranın talebi yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde, talebin yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu, yargılama yapma görevinin münhasıran mahkemelere ait olduğu, 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin dördüncü fıkrası ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 40'nci maddesi gereği başvuru konusu teşkil etmeyecek işlemler arasında yer alan başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve bu sebeple kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

3/2/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye